

II

(Інформація)

ІНФОРМАЦІЯ ІНСТИТУЦІЙ, ОРГАНІВ, БЮРО ТА АГЕНТСТВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

ЄВРОПЕЙСЬКА КОМІСІЯ

Повідомлення Комісії про застосування з 1 серпня 2013 року правил державної допомоги до заходів підтримки на користь банків у контексті фінансової кризи («Повідомлення про банківську діяльність»)

(Текст стосується ЄЄП)

(2013/C 216/01)

1. ВСТУП

1. Від початку фінансової кризи Комісія ухвалила шість повідомлень («Повідомлення про кризу») ⁽¹⁾. У них викладено детальні настанови щодо критеріїв сумісності державної допомоги з внутрішнім ринком відповідно до статті 107(3)(b) Договору про функціонування Європейського Союзу для фінансового сектору під час фінансової кризи.

2. У Повідомленнях про кризу встановлено всеосяжні рамки для скоординованої діяльності, спрямованої на підтримку фінансового сектору, для забезпечення фінансової стабільності і водночас для мінімізації спотворення конкуренції між банками та у всіх державах-членах на єдиному ринку. У них викладено умови доступу до державної допомоги та вимоги, яких необхідно дотримуватися для забезпечення сумісності такої допомоги з внутрішнім ринком з огляду на визначені у Договорі принципи державної допомоги. За допомогою Повідомлень щодо кризи, правила державної допомоги, що регулюють державну допомогу фінансовому сектору регулярно оновлюються, коли це необхідно для адаптації до еволюції кризи. З огляду на останні події необхідно знову внести оновлення до Повідомлень про кризу.

Правова основа

3. Повідомлення про кризу та окремі рішення щодо заходів та планів надання допомоги, які підпадають під дію таких Повідомлень, було прийнято на основі статті 107(3)(b) Договору, що дозволяє, як виняток, надавати допомогу для вирішення серйозних проблем в економіці держави-члена.

4. З початку кризи було вжито значних заходів для подолання труднощів у фінансовому секторі. У зв'язку з розвитком кризи виникла необхідність в адаптуванні деяких положень щодо рамок державної допомоги, які спрямовано на порятунок і реструктуризацію компаній, що перебувають у скрутному становищі, однак які не передбачають можливості отримати, як виняток, доступ до значної державної підтримки. Незважаючи на виняткове застосування фінансових і монетарних інструментів, що допомогло завадити подальшому поглибленню кризи, економічне відновлення залишається хитким та нерівномірним на території всього Європейського Союзу. Фінансові сектори деяких держав-членів зіштовхуються з

⁽¹⁾ Повідомлення про застосування правил державної допомоги до заходів, вжитих до фінансових установ, у контексті поточної глобальної фінансової кризи («Повідомлення про банківську діяльність 2008 року») (ОВ С 270, 25.10.2008, с. 8); Повідомлення про рекапіталізацію фінансових установ під час поточної фінансової кризи: зменшення обсягу допомоги до необхідного мінімуму та засоби запобігання надмірному спотворенню конкуренції («Повідомлення про рекапіталізацію») (ОВ С 10, 15.01.2009, с. 2); Повідомлення Комісії про роботу зі знеціненими активами у фінансовому секторі Співтовариства («Повідомлення про знецінені активи») (ОВ С 72, 26.03.2009, с. 1); Повідомлення про відновлення ефективності та оцінювання заходів з реструктуризації у фінансовому секторі в контексті поточної кризи згідно з правилами державної допомоги («Повідомлення про реструктуризацію») (ОВ С 195, 19.08.2009, с. 9); Повідомлення Комісії про застосування з 1 січня 2011 року правил державної допомоги до заходів підтримки на користь фінансових установ у контексті фінансової кризи («Повідомлення про пролонгацію 2010 року») (ОВ С 329, 07.12.2010, с. 7) і Повідомлення комісії про застосування з 1 січня 2012 року правил державної допомоги до заходів підтримки на користь фінансових установ у контексті фінансової кризи («Повідомлення про пролонгацію 2011 року») (ОВ С 356, 06.12.2011, с. 7).

новими труднощами, що стосуються доступу до строкового фінансування і якості активів та спричинені економічною рецесією і скороченням державної або заборгованості приватного сектора. На фінансових ринках зберігається напруження та ризик того, що негативні наслідки набудуть ширшого масштабу.

5. Збереження напруження на ринках суверенних боргів переконливо свідчить про тривалу волатильність фінансових ринків. Високий рівень взаємозв'язку та взаємозалежності у фінансовому секторі Союзу продовжує породжувати занепокоєння на ринку щодо поширення негативних явищ. Високий рівень волатильності фінансових ринків, непевність економічних прогнозів та, як результат, постійний ризик виникнення серйозних проблем в економіці держав-членів, пояснюють збереження, як страхової сітки, можливості життя державами-членами заходів підтримки, спрямованих на боротьбу з кризою, стосовно фінансового сектору відповідно до статті 107(3)(b) Договору.

6. У таких умовах постійного напруження на фінансових ринках і з огляду на ризик поширення негативних наслідків, Комісія вважає, що вимоги щодо застосування статті 107(3)(b) Договору до державної допомоги фінансовому сектору підлягають подальшому виконанню. Однак застосування такого відступлення є можливим лише доти, доки триває кризова ситуація, що створює справді виняткові обставини, за яких фінансова стабільність у цілому перебуває під загрозою.

Фінансова стабільність як основна ціль

7. У відповідь на фінансову кризу відповідно до Повідомлень про кризу, досягнення фінансової стабільності є основною ціллю Комісії, забезпечуючи мінімізацію державної допомоги та мінімізацію спотворення конкуренції між банками та у всіх державах-членах. Для забезпечення фінансової стабільності необхідно запобігати розповсюдженню на решту банківської системи негативних наслідків, що можуть бути спричинені банкрутством кредитної установи, а також гарантувати, що банківська система в цілому продовжує забезпечувати відповідне кредитування реального сектору економіки. Фінансова стабільність займає ключове місце в оцінюванні Комісією державної допомоги фінансовому сектору відповідно до цього Повідомлення. Комісія проводить оцінювання, беручи до уваги переростання кризи з глибоко скрутного становища цілої системи у ситуацію, де переважають значніші економічні проблеми у певних частинах Союзу, де відповідно існує вищий ризик фрагментації єдиного ринку.

8. Зазначена вище основна ціль відображається не лише у наданні можливості банкам, які перебувають у скрутному становищі, отримати доступ до державної допомоги, якщо це необхідно для фінансової стабільності, а й у способі оцінювання планів реструктуризації. У цьому контексті необхідно наголосити, що фінансову стабільність неможливо забезпечити без здорового фінансового сектору. Тому плани залучення капіталу необхідно оцінювати у тісній співпраці з компетентними наглядовими органами, щоб гарантувати, що відновлення життєздатності може відбутися впродовж адекватного проміжку часу та на ґрунтовній тривалій основі; у протилежному випадку необхідно впорядковано згорнути діяльність установи, що перебуває на межі банкрутства.

9. Застосовуючи правила державної допомоги до окремих випадків, Комісія водночас бере до уваги макроекономічне середовище, що впливає як на життєздатність банків, так і на потребу реального сектору економіки певної держави-члена у подальшому доступі до кредитів, які надають здорові банки. Оцінюючи плани реструктуризації банків, Комісія і надалі братиме до уваги специфіку кожної установи та держави-члена. Вона, зокрема, здійснить пропорційне оцінювання життєздатності банків у довгостроковій перспективі, якщо потреба у державній допомозі спричинена суверенною кризою і не є результатом прийняття надмірних ризиків⁽²⁾, та відобразить в своїй оцінці необхідність збереження рівних умов конкуренції на всьому єдиному ринку, зокрема, враховуючи зміни розподілу тягаря у Союзі.

10. Окрім цього, якщо необхідна реструктуризація великих частин фінансового сектору держави-члена, Комісія намагається застосовувати скоординований підхід у межах оцінювання нею планів реструктуризації окремих банків, щоб надати відповідь, яка стосується всієї системи. Зокрема, Комісія застосовує згаданий підхід до тих держав-членів, які беруть участь у програмі економічної адаптації. Тому Комісія повинна враховувати, зокрема, сукупний вплив реструктуризації окремих фінансових установ на рівні сектору (наприклад, у плані структури ринку) та на економіку в цілому, особливо стосовно забезпечення відповідного кредитування реального сектору економіки на міцній та стабільній основі.

11. Крім того, у межах оцінювання розподілу тягаря та заходів з обмеження спотворення конкуренції, Комісія оцінює можливість реалізації запропонованих заходів, у тому числі виведення активів, та їхній вплив на структуру ринку та бар'єри для виходу на ринок. У той же час Комісія повинна гарантувати, що рішення, розроблені для окремого випадку або держави-члена, відповідають меті запобігти значній нерівномірності у державах-членах, що може надалі спричинити фрагментацію єдиного ринку та призвести

⁽²⁾ Див. пункт 14 Повідомлення про пролонгацію.

до фінансової нестабільності, яка перешкоджатиме відновленню в межах Союзу.

Зміни до регулятивних рамок та необхідність перегляду Повідомлень про кризу

12. Від початку кризи Союз вніс низку інституційних і регулятивних змін, спрямованих на зміцнення стійкості фінансового сектору та покращення запобігання кризовим ситуаціям у банківському секторі, управління ними та їх вирішення. Європейська Рада погодилася реалізовувати подальші ініціативи для зміцнення фундаменту, на який опирається Економічний і монетарний союз, шляхом створення Банківського союзу, першим етапом якого є впровадження єдиного наглядового механізму (SSM) та єдиного механізму санації для кредитних установ, заснованих у державі-члені, що є учасником SSM. Держави-члени також узгодили створення механізму стабільності, за допомогою якого за необхідності можна буде надати фінансові ресурси його членам та їхнім банкам.

13. Зазначені заходи необхідно обов'язково застосовувати поетапно, наприклад, щоб дозволити законодавству набути чинності або накопичити кошти для здійснення санації. Деякі з цих заходів поширюються лише на простір євро. Тим часом зростання нерівномірності економічного відновлення на території Союзу, потреба у скороченні та консолідації державного і приватного боргу та існування осередків вразливості у фінансовому секторі призвели до постійного напруження на фінансових ринках і фрагментації єдиного ринку через збільшення спотворень. Тому цілісність єдиного ринку необхідно захистити, зокрема, за допомогою посилення режиму надання державної допомоги. Адаптація Повідомлень про кризу може допомогти забезпечити плавний перехід до майбутнього режиму, передбаченого у пропозиції Комісії стосовно директиви щодо відновлення та санації кредитних установ⁽³⁾ («BRRD»), шляхом роз'яснення режиму для ринків. Така адаптація може також забезпечити рішучішу реструктуризацію та інтенсивніший розподіл тягаря для усіх банків у межах отримання державної допомоги на всьому єдиному ринку.

14. Здійснення контролю за державною допомогою для фінансового сектору інколи перетинається з обов'язками наглядових органів у державах-членах. Наприклад, у деяких випадках наглядові органи можуть вимагати внести зміни до питань, що стосуються практик корпоративного управління та виплати винагороди, які для банків, що отримують державну допомогу, часто зазначаються у планах реструктуризації. У таких випадках важливо координувати дії Комісії з діями наглядових органів, зберігаючи разом з цим виняткову компетенцію Комісії щодо контролю державної допомоги. З огляду на постійні зміни регулятивної та наглядової обстановки у Союзі і, зокрема, у просторі євро Комісія буде підтримувати тісні зв'язки — як це відбувається і зараз — з наглядовими органами, щоб забезпечити безперешкодний взаємозв'язок між різними ролями та обов'язками відповідних органів.

Розподіл тягаря

15. У Повідомленнях про кризу чітко зазначено, що навіть під час кризи застосовуються загальні принципи контролю державної допомоги. Зокрема, з метою обмеження спотворення конкуренції на єдиному ринку між банками та на території всіх держав-членів та запобігання ризику недобросовісності потрібно зменшити обсяг допомоги до необхідного мінімуму, а отримувач допомоги повинен зробити відповідний власний внесок до витрат на реструктуризацію. Банк та власники його капіталу повинні робити внески на потреби реструктуризації, використовуючи, наскільки це можливо, власні ресурси⁽⁴⁾. Державну підтримку необхідно надавати відповідно до умов, якими передбачено належний розподіл тягаря серед тих, хто інвестував у банк.

16. З початку кризи під час дослідження сумісності допомоги, яку надають банкам, Комісія вимагає принаймні мінімального розподілу тягаря відповідно до обсягу допомоги, яку ці банки отримали, зокрема, шляхом покриття витрат коштом доступного капіталу та виплати відповідної винагороди за державну інтервенцію. Більше того, щоб запобігти відтоку коштів, вона впровадила правила щодо зворотного викупу гібридних інструментів та заборону на реалізацію купонів і виплату дивідендів. Однак Комісія не встановила ні порогів *ex ante* щодо власних внесків, ні жодних інших додаткових вимог⁽⁵⁾.

17. На перших етапах кризи держави-члени загалом не виходили за межі встановлених правилами державної допомоги мінімальних вимог стосовно розподілу тягаря *ex ante*, а від кредиторів не вимагали участі у порятунку кредитних установ для забезпечення фінансової стабільності.

18. Проте суверенна криза чітко продемонструвала, що така політика не дозволить забезпечити фінансову стабільність у довгостроковій перспективі, зокрема, у тих державах-членах, де фінансова

⁽³⁾ Пропозиція директиви Європейського Парламенту і Ради про рамки для відновлення та санації кредитних установ й інвестиційних компаній від 6 червня 2012 року / COM(2012) 0280 final.

⁽⁴⁾ Див. пункт 22 Повідомлення про реструктуризацію.

⁽⁵⁾ Ibid., пункт 24.

ситуація значно погіршилася через витрати на фінансову допомогу банкам. Дійсно, окремі держави-члени були вимушені вийти за межі мінімальних вимог, встановлених правилами державної допомоги, та, запроваджуючи нові правові рамки, застосувати жорсткіші вимоги щодо розподілу тягаря *ex ante*. Така подія призвела до виникнення розбіжностей у підходах до розподілу тягаря серед держав-членів, зокрема серед тих, які обмежилися мінімальними вимогами, передбаченими правилами державної допомоги, та тих, які вийшли за межі згаданих вимог, вимагаючи залучення до фінансової допомоги інвесторів та кредиторів. Такі розбіжності у підходах до розподілу тягаря між державами-членами призвели до розбіжностей у розмірах вартості залучення фінансування серед банків, залежно від передбачуваної ймовірності залучення фінансової допомоги на підставі рівня фінансової міцності держави-члена. Вони становлять загрозу для цілісності єдиного ринку та створюють ризик для рівності умов конкуренції, на захист яких спрямовано контроль державної допомоги.

19. З огляду на зазначені вище події мінімальні вимоги щодо розподілу тягаря необхідно підвищити. Перед наданням банку будь-якої допомоги на реструктуризацію, як наприклад заходи щодо рекапіталізації або управління знеціненими активами, необхідно вжити усіх заходів для формування капіталу, у тому числі здійснити конверсію субординованого боргу, за умови, що основоположних прав буде дотримано, а фінансову стабільність не буде поставлено під ризик. Якщо допомога на реструктуризацію потрібна для уникнення можливого непередбаченого припинення діяльності банку, то для зменшення обсягу допомоги до необхідного мінімуму потрібно дотримуватися заходів розподілу тягаря незалежно від початкової платоспроможності банку. Тому перед наданням допомоги на реструктуризацію банку державам-членам необхідно гарантувати, що акціонери та власники субординованого капіталу банку забезпечили здійснення внеску або встановили необхідні правові рамки для отримання таких внесків.

20. Загалом, вжиття заходів щодо обмеження спотворення конкуренції залежить від ступеня розподілу тягаря та враховує зміну рівня розподілу тягаря банків, які отримують державну допомогу, в усьому Союзі. Якщо всі інші чинники рівноважні, то кращий розподіл тягаря, таким чином, передбачає зменшення необхідності у застосуванні заходів, спрямованих на обмеження спотворення конкуренції. За будь-яких обставин заходи щодо обмеження спотворення конкуренції необхідно відрегулювати таким чином, щоб якомога більше наблизитися до кон'юнктури ринку, яка би склалася, якби отримувач допомоги покинув би ринок без допомоги.

Чинна процедура реструктуризації та подальше оновлення рамок

21. Оскільки необхідно зберегти певні інструменти підтримки для банків з метою протистояння тривалій паніці на фінансовому ринку, потрібно вдосконалити та допрацювати певні процедури та умови. Також необхідно продовжувати процес адаптації правових рамок до змін на ринку, які розпочалися у червні 2010 року зі зростання плати за гарантію⁽⁶⁾, та продовжилися на підставі Повідомлення про пролонгування 2010 року⁽⁷⁾.

22. У межах Повідомлення про банківську діяльність 2008 року було дозволено державам-членам впровадити механізми порятунку, не виключаючи разом з цим можливості втручання *ad hoc*. Беручи до уваги масштаб кризи та загальне зниження рівня довіри в усьому фінансовому секторі Європейського Союзу, яке проявляється, зокрема, у виснаженні міжбанківського ринку, Комісія вирішила, що затвердить усі необхідні заходи, які держави-члени вживають, щоб зберегти стабільність фінансової системи, у тому числі заходи порятунку та плани рекапіталізації. Тимчасове затвердження допомоги для порятунку, як у вигляді гарантій, так і у вигляді заходів щодо рекапіталізації та управління знеціненими активами, дозволило уникнути паніки та відновити довіру на ринку.

23. Однак в умовах зміни кон'юнктури ринку зменшилася потреба у структурних заходах порятунку, які вживають лише на підставі попереднього оцінювання, передумовою для чого є те, що майже усі банки потребують порятунку, та що відкладає на пізніший етап глибинне оцінювання плану реструктуризації. Хоча такий підхід допоміг запобігти неминучому краху фінансового сектору в цілому, окремі отримувачі часто докладали зусиль для реструктуризації зі запізненням. Затримка дій щодо вирішення проблем банків призвела до того, що, у деяких випадках платники податків зазнали більших витрат. У цьому Повідомленні визначено принцип, відповідно до якого вжиття заходів щодо рекапіталізації та управління знеціненими активами буде дозволено лише після затвердження плану реструктуризації банку. Цей підхід дозволяє точніше розрахувати обсяг допомоги, визначити причини проблем банків та знайти шляхи їх вирішення на початковому етапі, а також забезпечити фінансову стабільність. Схеми гарантування і надалі можна буде

⁶ Див. Робочий документ служб Генерального директорату з питань конкуренції від 30 квітня 2010 року «Про застосування правил державної допомоги до державних схем гарантування, що охоплюють банківський борг, які необхідно видати після 30 червня 2010 року».

⁷ У згаданому повідомленні встановлено вимогу щодо надання плану реструктуризації для усіх банків, що отримують державну підтримку у вигляді капіталу або заходів щодо управління знеціненими активами, незалежно від обсягу допомоги.

використовувати для забезпечення ліквідності банків. Однак такі схеми слугують лише засобами забезпечення ліквідності банків, які не мають дефіциту капіталу, як визначено компетентним наглядовим органом⁽⁸⁾.

24. У цьому повідомленні визначено необхідні поправки до параметрів для встановлення сумісності державної допомоги, наданої банкам у контексті кризи, починаючи з 1 серпня 2013 року. Зокрема, це Повідомлення:

- (a) заміняє Повідомлення про банківську діяльність 2008 року та передбачає настанови щодо критеріїв сумісності для підтримки ліквідності;
- (b) вносить поправки та доповнення до Повідомлення про рекапіталізацію та знецінені активи;
- (c) вносить доповнення до Повідомлення про реструктуризацію, передбачаючи детальніші настанови щодо розподілу тягаря між акціонерами та субординованими кредиторами;
- (d) встановлює принцип, відповідно до якого не може бути вжито жодних заходів щодо рекапіталізації або захисту активів без надання попереднього дозволу на впровадження плану реструктуризації, та пропонує процедуру для надання постійного дозволу на застосування таких заходів;
- (e) передбачає настанови щодо вимог до сумісності для підтримки ліквідації.

2. СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

25. Комісія застосуватиме принципи, викладені в цьому Повідомленні та в усіх Повідомленнях про кризу⁽⁹⁾, до «кредитних установ» (також іменуються як «банки») (10). Кредитні установи проявляють високий ступінь взаємозалежності у тому сенсі, що неконтрольоване банкрутство однієї кредитної установи може мати сильний негативний вплив на фінансову систему в цілому. Кредитні установи чутливі до раптових криз довіри, які можуть мати серйозні наслідки для їхньої ліквідності та платоспроможності. Фінансові труднощі однієї комплексної установи можуть призвести до системного напруження у фінансовому секторі, яке у свою чергу також може мати сильний негативний вплив на економіку в цілому, наприклад, у зв'язку з функцією кредитних установ щодо кредитування реального сектору економіки, і може таким чином поставити під загрозу фінансову стабільність.

26. Комісія застосуватиме принципи, викладені в цьому Повідомленні та в усіх повідомленнях про кризу, у відповідних випадках *mutatis mutandis* до страхових компаній у межах значення статті 6 Директиви 73/239/ЄЕС (11), статті 4 Директиви 2002/83/ЄС (12) або статті 1(b) Директиви 98/78/ЄС (13).

27. Перевірка будь-якої допомоги таким установам, які засновано у державах-членах, у тому числі дочірні компанії таких установ, та провадять широку діяльність у державах-членах, здійснюватиметься відповідно до цього Повідомлення.

3. ЗАХОДИ ЩОДО РЕКАПІТАЛІЗАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ ЗНЕЦІНЕНИМИ АКТИВАМИ

28. Заходи щодо рекапіталізації та управління знеціненими активами, у тому числі гарантії активів, вживають, як правило, для покриття дефіциту капіталу. Для цілей цього Повідомлення «дефіцит капіталу» означає дефіцит капіталу, встановлений у межах визначення потреби в капіталі, стрес-тестування, перевірки якості активів чи рівнозначної перевірки на рівні Союзу, простору євро або на національному рівні, і, у відповідних випадках, підтверджений компетентним наглядовим органом. Така державна підтримка зазвичай надається на постійній основі, і її нелегко скасувати.

29. Беручи до уваги неможливість скасування таких заходів на практиці та фінансові наслідки для держав-членів, які надають допомогу, і з огляду на практику ухвалення рішень Комісією під час кризи,

⁸ «Компетентний наглядовий орган» означає будь-який національний компетентний орган, призначений державою-членом-учасницею згідно з Директивою Європейського Парламенту і Ради 2006/48/ЄС від 14 червня 2006 року щодо започаткування та здійснення діяльності кредитних установ (нова редакція) (ОВ L 177, 30.06.2006, с. 1) або Європейським Центральним Банком у межах його завдань з нагляду, зазначених у статті 1 пропозиції Комісії щодо регламенту Ради, відповідно до якого на Європейський Центральний Банк покладаються спеціальні завдання стосовно політики, пов'язаної зі здійсненням пруденційного нагляду за кредитними установами, заснованими у державі-члені, яка є учасником єдиного наглядового механізму.

⁽⁹⁾ Див. виноску 1.

⁽¹⁰⁾ Як визначено у статті 4(1) Директиви Європейського Парламенту і Ради 2006/48/ЄС від 14 червня 2006 року щодо започаткування та здійснення діяльності кредитних установ (нова редакція).

⁽¹¹⁾ Перша Директива Ради 73/239/ЄЕС від 24 липня 1973 року про узгодження законів, підзаконних нормативно-правових актів і адміністративних положень щодо започаткування та здійснення діяльності у сфері прямого страхування, відмінного від страхування життя (ОВ L 228, 16.08.1973, с. 3).

⁽¹²⁾ Директива Європейського Парламенту і Ради 2002/83/ЄС від 5 листопада 2002 року щодо страхування життя (ОВ L 345, 19.12.2002, с. 1).

⁽¹³⁾ Директива Європейського Парламенту і Ради 98/78/ЄС від 27 жовтня 1998 року про додатковий нагляд за страховими підприємствами у страховій групі (ОВ L 330, 05.12.1998, с. 1).

Комісія може, загалом, дозволити такі заходи лише тоді, коли відповідна держава-член продемонструє, що всі заходи для зменшення обсягу такої допомоги до необхідного мінімуму було застосовано повною мірою. Для цього державам-членам пропонують надавати план залучення капіталу до надання плану реструктуризації або як його частину. План залучення капіталу повинен містити, зокрема, передбачені банком заходи залучення капіталу та потенційні заходи щодо розподілу тягаря між акціонерами та субординованими кредиторами банку.

30. План залучення капіталу разом з ретельною перевіркою якості активів банку та перспективним оцінюванням адекватності капіталу повинні давати можливість державі-члену спільно з Комісією та компетентним наглядовим органом точно визначати (залишковий) дефіцит капіталу банку, який необхідно покрити коштом державної допомоги. Для покриття будь-якого такого залишкового дефіциту капіталу коштом державної допомоги необхідно надавати план реструктуризації.

31. Оцінювання плану реструктуризації, який охоплює допомогу на реструктуризацію, продовжуватиметься, за винятком вимог до залучення капіталу та розподілу тягаря, які необхідно внести до плану залучення капіталу, як викладено в пунктах 32–34, наданого раніше за план реструктуризації чи як його частину, на основі Повідомлення про реструктуризацію.

3.1. Врегулювання питань щодо дефіциту капіталу — переднотифікаційне звернення та нотифікація про допомогу на реструктуризацію

32. Одразу після виявлення дефіциту капіталу, що, ймовірно, стане причиною подання запиту на державну допомогу, необхідно вжити всіх заходів, щоб мінімізувати витрати на покриття зазначеного дефіциту для держави-члена. Для цього державам-членам пропонують звернутися до Комісії перед здійсненням нотифікації. У межах таких добровільних переднотифікаційних звернень Комісія пропонуватиме свою допомогу щодо забезпечення сумісності допомоги на реструктуризацію з внутрішнім ринком і, зокрема, щодо виконання вимог щодо розподілу тягаря згідно з правилами державної допомоги. Основою для переднотифікаційного звернення буде план залучення капіталу, складений державою-членом та банком і схвалений компетентним наглядовим органом. План повинен містити:

(a) список заходів щодо залучення капіталу, які вживатиме банк, та (потенційних) заходів щодо розподілу тягаря для акціонерів та субординованих кредиторів банку;

(b) заходи щодо запобігання відтокам коштів з банку, які можуть, наприклад, відбуватися у банку під час набуття часток в інших підприємствах або виплати дивідендів чи купонів.

33. Держава-член повинна надавати затвержені компетентним наглядовим органом детальну методологію та вхідні дані, використовувані для визначення дефіциту капіталу. Методологію необхідно подавати у розрізі господарських сегментів.

34. Після надання плану залучення капіталу та долучення результатів перевірки якості активів банку і перспективного оцінювання адекватності капіталу держава-член повинна визначити залишковий дефіцит капіталу, який необхідно покрити коштом державної допомоги. Комісія пропонуватиме державі-члену обговорити план реструктуризації перед його нотифікацією. Після погодження плану реструктуризації держава-член може офіційно нотифікувати план реструктуризації. Комісія дозволить застосування будь-якого заходу щодо рекапіталізації або управління знеціненими активами як допомогу на реструктуризацію тільки після досягнення згоди щодо плану реструктуризації.

3.1.1. Заходи щодо залучення капіталу банком

35. У плані залучення капіталу, схваленому компетентним наглядовим органом, отримувач повинен визначити та, наскільки це можливо без створення загрози для життєздатності, вжити усіх заходів для залучення капіталу, які можуть бути вжиті. Такі заходи повинні охоплювати, зокрема:

(a) емісію акцій з переважним правом існуючих акціонерів;

(b) добровільну конверсію субординованих боргових інструментів у власний капітал на основі стимулу, пов'язаного з ризиком;

(c) заходи щодо управління пасивами, які, загалом, повинні бути повністю спрямовані на нагромадження капіталу, якщо дефіцит капіталу не можна покрити повністю, і тому необхідно залучати державну допомогу;

(d) продаж активів і портфелів для нагромадження капіталу;

(e) сек'юритизація портфелів для отримання капіталу від неосновних видів діяльності;

(f) утримання прибутку;

(g) інші заходи, які зменшують потребу в капіталі.

36. Якщо у плані залучення капіталу вказано, що визначені заходи не можуть бути застосовані протягом шести місяців з моменту подання зазначеного плану, Комісія консультиється з компетентним наглядовим органом, щоб визначити, чи їй необхідно розглядати такі запропоновані заходи як заходи залучення капіталу.

37. Необхідно передбачити заохочення, які спонукатимуть керівництво банку здійснювати масштабну реструктуризацію за сприятливої кон'юнктури, і таким чином звести до мінімуму потребу в залученні державної підтримки. Відповідно, якщо залучення державної допомоги можна було б уникнути шляхом вжиття належних і своєчасних заходів з управління, в будь-якій установі, яка покладається на державну допомогу для реструктуризації чи впорядкованого згортання діяльності першої, необхідно, як правило, замінити голову правління банку, а також, у відповідних випадках, інших членів правління.

38. З таких самих причин зазначені установи повинні застосовувати сувору політику виплати винагороди керівництву. Це передбачає встановлення верхньої межі для виплати винагороди керівництву разом з преміями, що забезпечує виконання банком свого плану реструктуризації відповідно до незмінних та довгострокових цілей компанії. Тому будь-який банк, який отримує державну допомогу у формі заходів щодо рекапіталізації або управління знеціненими активами, повинен обмежити загальну суму винагороди для працівників, у тому числі для членів правління та вищого керівництва, до відповідного рівня. Таке обмеження загальної суми винагороди повинно охоплювати всі можливі сталі та змінні складові і пенсійні виплати та відповідати статтям 93 і 94 Директиви ЄС про вимоги до капіталу (CRD IV) ⁽¹⁴⁾.

Загальна сума винагороди будь-якої такої фізичної особи не може, таким чином, перевищувати 15 середніх заробітних плат у державі-члені, де зареєстрований отримувач ⁽¹⁵⁾, або 10 середніх заробітних плат працівників банку-отримувача.

Обмеження суми винагороди повинні застосовуватися до закінчення періоду реструктуризації або до повернення банком державної допомоги залежно від того, що відбудеться раніше.

39. Жоден банк, який отримує державну допомогу у формі заходів щодо рекапіталізації або управління знеціненими активами, загалом, не повинен виплачувати вихідну допомогу більшу, ніж передбачено законом чи договором.

3.1.2. Розподіл тягаря між акціонерами та субординованими кредиторами

40. Державна підтримка може призвести до виникнення ризику недобросовісності і підірвати ринкову дисципліну. Для зменшення ризику недобросовісності допомогу необхідно надавали лише на умовах, які передбачають адекватний розподіл тягаря між наявними інвесторами.

41. Адекватний розподіл тягаря, як правило, передбачає, після покриття спершу збитків коштом власного капіталу, здійснення внесків власниками гібридного капіталу та власниками субординованих боргових зобов'язань. Власники гібридного капіталу та субординованих боргових зобов'язань повинні максимально сприяти скороченню дефіциту. Такі внески можуть здійснюватися шляхом конверсії у базовий капітал першого рівня (Tier 1) ⁽¹⁶⁾ або часткового списання основної суми інструментів. У будь-якому випадку необхідно запобігти відтоку коштів від отримувача до держателів таких цінних паперів у допустимих законом межах.

42. Комісія не буде вимагати здійснення внесків від власників боргових зобов'язань першої черги (зокрема від власників застрахованих вкладів, незастрахованих вкладів, облігацій та усіх інших боргових зобов'язань першої черги) як обов'язкового елементу розподілу тягаря згідно з правилами державної допомоги незалежно від того, чи вони здійснюються шляхом конверсії у капітал, чи шляхом часткового списання інструментів.

43. Якщо коефіцієнт достатності капіталу банку, у якого виявлено дефіцит капіталу, залишається вищим за регулятивний мінімум ЄС, банк повинен, як правило, мати змогу самостійно відновити розмір власного капіталу, зокрема, шляхом застосування заходів щодо залучення капіталу, як викладено в пункті 35. За відсутності інших можливостей, у тому числі можливості вчинення будь-яких інших наглядових дій, таких як рання інтервенція чи інші заходи захисту для покриття дефіциту, як підтверджено компетентним

⁽¹⁴⁾ Директива Європейського Парламенту і Ради про доступ до діяльності кредитних установ та інвестиційних компаній та про внесення змін і доповнень до Директиви Європейського Парламенту і Ради 2002/87/ЄС про додатковий нагляд за кредитними установами, страховими та інвестиційними компаніями, які входять до фінансового конгломерату (ОВ L 176, 27.06.2013, с. 338).

⁽¹⁵⁾ Відповідно до даних, опублікованих на сайті ОЕСР у розділі «Середні річні заробітні плати» у секції незмінних цін за останній доступний рік <http://stats.oecd.org/Index.aspx>

⁽¹⁶⁾ Відповідно до статті 26 Регламенту Європейського Парламенту і Ради про пруденційні вимоги до кредитних установ та інвестиційних компаній (ОВ L 176, 27.06.2013, с. 1).

наглядним чи дозвільним органом, необхідно здійснити конверсію субординованого боргу у власний капітал, загалом, до надання державної допомоги.

44. Якщо банк більше не відповідає вимогам щодо мінімального регулятивного капіталу, необхідно здійснити конверсію або часткове списання субординованого боргу, загалом, до надання державної допомоги. Державну допомогу необхідно надавати лише після того, як власний капітал, гібридний капітал та субординований борг було повністю внесено для покриття будь-яких втрат.

45. Виняток з вимог, викладених у пунктах 43 і 44, можна зробити лише, якщо вжиття таких заходів загрожуватиме фінансовій стабільності або призведе до непропорційних результатів. Такий виняток може бути запропонований у випадках, коли сума допомоги, яка підлягає отриманню, є незначною порівняно із банківськими активами, зваженими на ризик, а дефіцит капіталу було суттєво скорочено, зокрема, завдяки заходам щодо залучення капіталу, як викладено в пункті 35. Непропорційні результати чи ризик для фінансової стабільності можна також усунути шляхом перегляду пріоритетності застосування заходів для покриття дефіциту капіталу.

46. У контексті імплементації пунктів 43 та 44 необхідно дотримуватися принципу «непогіршення положення кредиторів»⁽¹⁷⁾. Так, субординовані кредитори не можуть отримати менше, з економічної точки зору, ніж вартість, яку мав би їхній інструмент за відсутності державної допомоги.

3.1.3. Запобігання відтоку коштів до ухвалення рішення про реструктуризацію

47. Для зменшення обсягу допомоги до необхідного мінімуму необхідно запобігти відтоку коштів якомога раніше. Тому, з моменту, коли банку стало або мало стати відомо про потребу в капіталі, Комісія вважає, що банк повинен вживати всіх необхідних заходів для утримання цих коштів. Зокрема, з такого моменту установи, які визначили або мали визначити потребу в капіталі:

- (a) не повинні виплачувати дивіденди за акціями чи купони за інструментами гібридного капіталу (чи за будь-якими іншими інструментами, за якими виплата купонів здійснюється за власною ініціативою);
- (b) не повинні викупляти будь-які зі своїх власних акцій чи купувати інструменти гібридного капіталу протягом періоду реструктуризації без попереднього схвалення Комісії; та
- (c) не повинні викупляти інструментів гібридного капіталу, окрім випадків, коли такий захід, можливо, у поєднанні з іншими, дозволяє установі повністю покрити її дефіцит капіталу і застосовується на умовах, достатньо близьких до поточних умов ринку,⁽¹⁸⁾ та за ціною, яка щонайбільше на 10% перевищує ринкову ціну; будь-який викуп підлягає попередньому схваленню Комісією;
- (d) не повинні здійснювати будь-яку операцію з управління капіталом без попереднього схвалення Комісії;
- (e) не повинні застосовувати агресивні комерційні практики; та
- (f) не повинні набувати частку будь-якого підприємства ні шляхом передачі активів, ні шляхом передачі акцій. Ця вимога не застосовується до: (i) набуття, яке відбувається у ході звичайної банківської діяльності у межах управління наявними вимогами до компаній, які перебувають у скрутному фінансовому становищі; та (ii) набуття часток підприємств за умови, що оплачена купівельна вартість не перевищує 0,01% останнього доступного на той момент обсягу балансу установи, та за умови, що сукупна оплачена купівельна вартість усіх таких набуттів, здійснених за період з того моменту і до кінця реструктуризації, не перевищує 0,025% останнього доступного на той момент розміру балансу; (iii) набуття бізнесу, після схвалення Комісією, якщо це за виняткових обставин необхідно для відновлення фінансової стабільності чи забезпечення ефективної конкуренції;
- (g) повинні утримуватися від реклами, у якій згадується про державну підтримку, та від застосування будь-яких агресивних комерційних стратегій, які не можна було б застосувати без підтримки держави-члена.

48. Оскільки потрібно забезпечити зменшення обсягу допомоги до необхідного мінімуму, якщо банк вчиняє дії, які не відповідають вимогам, викладеним у пункті 47, на момент, коли його потреба в додатковому капіталі повинна була бути очевидною для добре керованого бізнесу, Комісія збільшить обсяг допомоги на суму, яка дорівнює сумі відтоку коштів, з метою встановлення заходів, необхідних для

⁽¹⁷⁾ Цього можна досягти, наприклад, шляхом створення холдингової компанії. Власність банку буде віднесено до активів холдингової компанії, а власний капітал, гібридний капітал та субординований борг, які банк мав до залучення державної допомоги, становитимуть пасив холдингової компанії у такій самій пріоритетності, яка була встановлена у банку до інтервенції.

⁽¹⁸⁾ Наприклад, якщо викуп здійснюється зі знижкою у щонайменше 10 відсоткових пунктів номінальної вартості від ринкової ціни (або, за відсутності ринкової ціни, від наближеної до ринкової ціни) для отримання прибутку або за умови, що викуп є частиною обміну, який забезпечує кредитну установу капіталом вищої якості, що сприяє скороченню дефіциту.

обмеження спотворення конкуренції.

3.1.4. Покриття залишкового дефіциту капіталу коштом допомоги на реструктуризацію

49. Якщо після вжиття заходів щодо залучення капіталу та розподілу тягаря дефіцит капіталу все ще існує, його можна, загалом, подолати шляхом державної рекапіталізації, вжиття заходів щодо управління знеціненими активами або поєднання цих двох дій. Для забезпечення сумісності такої допомоги, необхідно подати до Комісії план реструктуризації, який повинен задовольняти вимоги відповідних секцій Повідомлень про кризу.

3.2. Порятунк у формі заходів щодо рекапіталізації та управління знеціненими активами

50. Як тільки Комісія починає застосовувати принципи, викладені в цьому Повідомленні, держава-член повинна нотифікувати Комісію про план реструктуризації і отримати дозвіл на надання державної допомоги до застосування будь-яких заходів щодо рекапіталізації або управління знеціненими активами. Проте Комісія може у виняткових ситуаціях дозволити застосування таких заходів державою-членом на тимчасовій основі як засобів порятунку у період до схвалення плану реструктуризації, якщо такі заходи необхідні для збереження фінансової стабільності. Якщо держава-член застосовує це положення про фінансову стабільність, Комісія звертається до компетентного наглядового органу з проханням про здійснення аналізу *ex ante*, що підтверджує наявність реального (не передбачуваного) дефіциту капіталу, у разі чого наглядач змушений негайно відкликати банківську ліцензію установи, якщо жодних з таких заходів не було вжито. Окрім цього, будь-який такий аналіз повинен показати, що протягом достатньо короткого періоду часу виняткової загрози для фінансової стабільності не можна уникнути коштом приватного капіталу або шляхом застосування будь-якого іншого менш шкідливого тимчасового заходу, як наприклад державна гарантія.

51. Будь-який захід з порятунку, що відповідає пункту 50, необхідно нотифікувати Комісії. Для отримання схвалення Комісії на тимчасовий період такий захід повинен відповідати правилам, викладеним у Повідомленні про рекапіталізацію, Повідомленні про пролонгацію 2011 року та, у відповідних випадках, Повідомлення про знецінені активи.

52. Окрім цього, порятунок у формі заходів щодо рекапіталізації та управління знеціненими активами не повинен перешкоджати дотриманню вимог до розподілу тягаря, викладених у цьому Повідомленні. Як наслідок, необхідно вжити обов'язкових заходів щодо розподілу тягаря у рамках порятунку або заходів щодо рекапіталізації чи управління знеціненими активами таким чином, щоб уможливити застосування заходів щодо розподілу тягаря *ex post*. Такі заходи можуть бути застосовані *ex post*, наприклад, шляхом рекапіталізації власного капіталу у формі, що має пріоритет над наявним капіталом та інструментами субординованого боргу і відповідає застосовним регуляторним і наглядовим рамкам.

53. Після отримання дозволу на порятунок держава-член повинна подати план реструктуризації, який відповідає вимогам Повідомлення про реструктуризацію, протягом двох місяців з дня ухвалення рішення про схвалення порятунку на тимчасовий період. План реструктуризації буде оцінено на основі Повідомлення про реструктуризацію, беручи до уваги принципи розподілу зобов'язань, викладені у цьому Повідомленні.

3.3. Плани рекапіталізації та реструктуризації малих установ

54. Допомога малим банкам впливає на конкуренцію менше, ніж допомога великим банкам. З такої причини та для забезпечення пропорційного адміністративного обслуговування доцільним буде спрощення процедури для малих банків, забезпечуючи зведення спотворення конкуренції до мінімуму. Таким чином, Комісія готова надавати дозвіл на впровадження планів рекапіталізації та реструктуризації малих установ, якщо такі плани охоплюють чітко визначені обов'язки та якщо період їхньої дії не перевищує шести місяців, і за умови, що вони відповідають принципам, викладеним у Повідомленнях про кризу, і, зокрема, вимогам до розподілу тягаря, викладеним у цьому Повідомленні. Окрім цього, будь-який такий план повинен застосовуватися лише до банків, загальний баланс яких не перевищує 100 мільйонів євро. Сума балансів банків, які отримують допомогу за таким планом, не повинна перевищувати 1,5% загальних активів банків на внутрішньому ринку відповідної держави-члена.

55. Комісія оцінюватиме кожен такий план, щоб перевірити досягнення визначених у ньому цілей та правильність його реалізації. Для цього держава-член повинна кожні шість місяців надавати звіт про застосування плану після отримання дозволу на його впровадження.

4. ГАРАНТІЇ ТА ПІДТРИМКА ЛІКВІДНОСТІ БЕЗ ЗАПЕЗПЕЧЕННЯ ЛІКВІДНОСТІ ЦЕНТРАЛЬНИМ БАНКОМ

56. Підтримка ліквідності та гарантії щодо виконання зобов'язань тимчасово стабілізують пасив балансу

банку. Таким чином, на відміну від заходів щодо рекапіталізації та управління знеціненими активами, застосуванню яких повинні, загалом, передувати нотифікація плану реструктуризації відповідною державою-членом та схвалення Комісією, Комісія може дозволити, щоб держава-член нотифікувала про гарантії та підтримку ліквідності, які застосовуватимуться після їх схвалення на тимчасовій основі як засоби порятунку у період до схвалення плану реструктуризації.

57. Гарантії та підтримка ліквідності можуть бути нотифіковані Комісії окремо; окрім цього, Комісія може дозволити впровадження планів, якими передбачено заходи щодо забезпечення ліквідності на період щонайбільше шести місяців.

58. Такі плани повинні застосовуватися лише до банків, у яких немає дефіциту капіталу. Якщо банк з дефіцитом капіталу терміново потребує вливання ліквідності, про це необхідно окремо нотифікувати Комісію⁽¹⁹⁾. За таких обставин Комісія застосовуватиме процедуру, викладену в пунктах 32-34, *mutatis mutandis*, у тому числі вимагатиме план реструктуризації чи припинення діяльності, якщо допомогу не буде повернено протягом двох місяців.

59. Для схвалення таких Комісією гарантії та підтримка ліквідності повинні задовольняти такі вимоги:

(a) гарантії можуть бути надані тільки для випуску нових боргових інструментів першої черги кредитної установи (субординовані боргові зобов'язання виключені);

(b) гарантії можуть бути надані тільки для боргових інструментів зі строком обігу від трьох місяців до п'яти років (або з максимальним строком на сім років для захищених облігацій). Гарантії зі строком обігу понад три роки повинні, окрім належним чином обґрунтованих випадків, становити не більше однієї третини неоплачених гарантій, наданих одному банку;

(c) мінімальний рівень винагороди за надання державних гарантій повинен відповідати формулі, викладеній у Повідомленні про пролонгацію 2011 року;

(d) план реструктуризації повинен бути наданий Комісії протягом двох місяців будь-якою кредитною установою, яка отримує гарантії на нові або відновлені зобов'язання, для яких на момент надання нової гарантії загальний обсяг неоплачених гарантованих зобов'язання (у тому числі гарантій, наданих до дати ухвалення цього рішення) перевищує як 5% від загального обсягу зобов'язань, так і загальну суму 500 мільйонів євро.

(e) будь-яка кредитна установа, яка ініціює використання гарантії, повинна подати окремий план реструктуризації чи згортання діяльності протягом двох місяців після активації гарантії;

(f) отримувачі гарантій та підтримки ліквідності повинні утримуватися від реклами, у якій згадується про державну підтримку, та від застосування будь-яких агресивних комерційних стратегій, які не можна було би застосувати без підтримки держави-члена.

60. Для цілей планів гарантування та підтримки ліквідності необхідно дотримуватися таких критеріїв:

(a) плани повинні застосовуватися тільки до банків, які не мають дефіциту капіталу, що засвідчено компетентним наглядовим органом відповідно до пункту 28;

(b) гарантії зі строком обігу понад три роки повинні становити не більше однієї третини загального обсягу гарантій, наданих одному банку;

(c) Держави-члени повинні звітувати Комісії кожні три місяці про: (i) функціонування плану; (ii) випуск гарантованих боргових інструментів; та (iii) стягнення фактичних комісійних винагород;

(d) Держави-члени повинні доповнювати свої звіти про функціонування плану доступною оновленою інформацією про вартість випуску подібних боргових інструментів, непокритих гарантією (вид, обсяг, рейтинг, валюта).

61. У виняткових випадках гарантії можуть бути схвалені для покриття ризиків Європейського інвестиційного банку стосовно банків з метою відновлення кредитування реального сектору економіки в країнах, де умови кредитування значно гірші порівняно з середнім показником всього Союзу. Під час оцінювання таких заходів Комісія перевірить, зокрема, чи вони не надають надмірні переваги, які можуть, наприклад, слугувати для розвитку іншої комерційної діяльності в таких банках. Такі гарантії можуть бути надані не більш ніж на сім років. У разі схвалення Комісією такі гарантії не зобов'язують банк надавати план реструктуризації.

⁽¹⁹⁾ Банки, які вже отримали схвалений порятунок станом на дату набуття цим Повідомленням чинності, але ще не отримали остаточного схвалення допомоги на реструктуризацію, можуть отримати підтримку у рамках плану забезпечення ліквідності без окремої нотифікації.

5. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛІКВІДНОСТІ ЦЕНТРАЛЬНИМИ БАНКАМИ ТА ІНТЕРВЕНЦІЯ СХЕМ ГАРАНТУВАННЯ ДЕПОЗИТІВ І САНАЦІЙНИХ ФОНДІВ

62. Звичайна діяльність центральних банків, пов'язана з монетарною політикою, як, наприклад, операції на відкритому ринку та інструменти постійного доступу, не підпадає під сферу дії правил державної допомоги. Спеціальна підтримка для конкретної кредитної установи (зазвичай іменується як «екстрена підтримка ліквідності») може вважатися допомогою, окрім випадків, коли виконано такі сукупні умови:

- (a) кредитна установа є тимчасово неліквідною, але платоспроможною на момент забезпечення ліквідності, яке здійснюється за виняткових обставин і не є частиною ширшого пакету допомоги;
- (b) кредит повністю забезпечений заставою, до якої застосовують відповідний дисконт, залежно від його якості та ринкової ціни;
- (c) центральний банк стягує з отримувача пеню;
- (d) захід застосовано за власною ініціативою банку та, зокрема, не забезпечено жодною контргарантією держави.

63. Інтервенції фондів гарантування вкладів для повернення коштів вкладникам відповідно до зобов'язань держав-членів, передбачених Директивою 94/19/ЄС щодо схем гарантування депозитів⁽²⁰⁾, не вважаються державною допомогою⁽²¹⁾. Проте використання таких чи подібних фондів для сприяння реструктуризації кредитних установ може вважатися державною допомогою. Незважаючи на те, що зазначені фонди можуть походити з приватного сектору, вони можуть вважатися допомогою, оскільки підпадають під контроль держави і рішення про застосування цих фондів ухвалює держава⁽²²⁾. Комісія оцінюватиме сумісність державної допомоги, наданої у формі таких інтервенцій, відповідно до цього Повідомлення.

64. Оцінювання державної допомоги у формі інтервенцій санаційного фонду здійснюватиметься відповідно до цього Повідомлення для надання оцінки її сумісності з внутрішнім ринком.

6. ОСОБЛИВИ АСПЕКТИ ДОПОМОГИ ДЛЯ ЛІКВІДАЦІ

6.1. Загальні принципи

65. Держави-члени повинні сприяти виходу з ринку нежиттєздатних учасників, забезпечуючи впорядкований процес виходу, щоб зберегти фінансову стабільність. Необхідно завжди розглядати можливість впорядкованої ліквідації кредитної установи, що перебуває у скрутному становищі, якщо така установа об'єктивно не може повернути собі довготривалу життєздатність.

66. Комісія визнає, що через особливості кредитних установ та відсутність механізмів, які дозволили би здійснити санацію кредитних установ без загрози для фінансової стабільності, ліквідація кредитної установи шляхом застосування звичайної процедури банкрутства може бути неможливою. З такої причини заходи держави, спрямовані на підтримку ліквідації кредитних установ на межі банкрутства, можуть вважатися сумісною допомогою за умови відповідності вимогам пункту 44.

67. Метою впорядкованої ліквідації повинне бути припинення діяльності кредитних установ, які перебувають у скрутному фінансовому становищі, за обмежений період часу. Це означає, що жодна нова діяльність з третіми особами не може бути започаткована. Проте це не перешкоджає здійсненню поточної комерційної діяльності, якщо у межах її здійснення зменшуються витрати на ліквідацію. Окрім цього, ліквідація повинна бути максимально націлена на продаж частин бізнесу чи активів на конкурсній основі. У межах процедури впорядкованої ліквідації будь-який продаж активів повинен сприяти зменшенню витрат на ліквідацію.

68. Держави-члени можуть обирати низку інструментів для організації ліквідації кредитних установ, які перебувають у скрутному фінансовому становищі. Будь-який захід державної допомоги, застосований для підтримки такої ліквідації, повинен відповідати принципам, визначеним у пунктах 69-82.

6.2. Умови надання дозволу на допомогу для ліквідації

69. Держави-член повинна надати план впорядкованої ліквідації кредитної установи.

70. Комісія оцінюватиме сумісність заходів щодо надання допомоги, передбачених для санації кредитних установ згідно з, *mutatis mutandis*, вимогами до надання допомоги на реструктуризацію, викладеними у

⁽²⁰⁾ Директива Європейського Парламенту і Ради 94/19/ЄС щодо схем гарантування депозитів (ОВ L 135, 31.05.1994, с. 5).

⁽²¹⁾ Див., за аналогією, рішення 2006 року у справі T-351/02 «Deutsche Bahn проти Комісії», ЄСВ II-1047, а також рішення 2009 року у справі C-460/07 «Puffer», параграф 70, ЄСВ I-3251.

⁽²²⁾ Див. Схема припинення діяльності банків Данії (ОВ С 312, 17.11.2010, с. 5).

секціях 2, 3 і 4 Повідомлення про реструктуризацію.

71. На підставі особливостей впорядкованої ліквідації визначено аспекти, викладені в пунктах 72-78.

6.2.1. *Обмеження витрат на ліквідацію*

72. Держави-члени повинні показати, що допомога дозволяє кредитним установам результативно та впорядковано припинити свою діяльність, зменшуючи обсяг допомоги до мінімуму, необхідного для підтримання функціонування установи під час ліквідації, зважаючи на поставлену мету і виконуючи вимоги щодо розподілу тягаря, викладені в цьому Повідомленні.

6.2.2. *Обмеження спотворення конкуренції*

73. Для уникнення надмірного спотворення конкуренції потрібно обмежити період припинення діяльності суто до необхідного для здійснення впорядкованої ліквідації.

74. Поки кредитна установа-отримувач продовжує функціонувати, вона не повинна ні активно конкурувати на ринку, ні розпочинати будь-яку нову діяльність. Її операції повинні, загалом, бути обмежені до продовження та завершення поточної діяльності з наявними клієнтами. Будь-яка нова діяльність з наявними клієнтами повинна бути обмежена зміною умов наявних договорів та реструктуризацією наявних позик за умови, що такі зміни підвищуватимуть чисту поточну вартість відповідних активів.

75. Цінова політика кредитної установи, діяльність якої підлягає згортанню, повинна заохочувати клієнтів до пошуку привабливіших альтернатив.

76. За необхідності банківської ліцензії, наприклад, для банку проблемних активів чи для тимчасової установи, створеної тільки для здійснення впорядкованої ліквідації кредитної установи («проміжний банк»), потрібно обмежити дію ліцензії лише до видів діяльності, необхідних для припинення діяльності банку. Компетентний наглядовий орган повинен якомога раніше відкликати банківську ліцензію.

6.2.3. *Розподіл тягаря*

77. У контексті впорядкованої ліквідації ризик недобросовісності необхідно звести до мінімуму, зокрема, шляхом запобігання наданню додаткової допомоги на користь акціонерів та власників субординованих боргових зобов'язань. Таким чином, вимоги акціонерів та власників субординованих боргових зобов'язань не повинні переходити до будь-якої поточної господарської діяльності.

78. Умови, викладені у секціях 3.1.2 та 3.1.3, повинні бути виконані *mutatis mutandis*.

6.3. Продаж кредитної установи під час процедури впорядкованої ліквідації

79. Продаж кредитної установи під час процедури впорядкованої ліквідації може охоплювати надання державної допомоги покупцеві, окрім випадків, коли продаж здійснюють шляхом проведення відкритого та безумовного тендеру, а активи продають за найвищою запропонованою ціною. У межах такого тендеру необхідно, у відповідних випадках, дозволити продаж частин установи різним покупцям.

80. Зокрема, під час встановлення факту отримання покупцем кредитної установи або її частин допомоги Комісія перевірятиме, чи:

- (a) процес продажу є відкритим, безумовним і недискримінаційним;
- (b) продаж відбувається на ринкових умовах;
- (c) кредитна установа або уряд, залежно від обраної структури, максимально підняв ціну на залучені активи та пасиви.

81. Якщо Комісія виявляє, що покупець отримує допомогу, вона оцінюватиме сумісність такої допомоги окремо.

82. Якщо допомогу надають для господарської діяльності, яка підлягає продажу (а не покупцеві такої діяльності), сумісність такої допомоги підлягатиме окремій перевірці на основі цього Повідомлення. Якщо процес ліквідації охоплює продаж суб'єкта господарювання, який володіє значною часткою ринку, Комісія оцінюватиме необхідність застосування заходів для обмеження спотворення конкуренції, спричиненого наданням допомоги такому суб'єкту господарювання, та перевірить життєздатність суб'єкта після продажу. Під час оцінювання Комісія належним чином враховуватиме розмір та стійкість покупця у порівнянні з розміром та стійкістю придбаного бізнесу.

6.4. Умови надання дозволу на впровадження планів впорядкованої ліквідації

83. У межах впровадження державами-членами механізмів врегулювання питань з проблемними кредитними установами може бути передбачено можливість надання допомоги, спрямованої на

забезпечення впорядкованої ліквідації проблемних кредитних установ, що водночас зменшує негативні наслідки для цього сектору та для економіки в цілому.

84. Комісія розглядає можливість схвалення планів надання допомоги для ліквідації для кредитних установ обмеженого розміру ⁽²³⁾ за умови, що такі плани розроблено належним чином, забезпечуючи дотримання вимог щодо розподілу тягаря між акціонерами та власниками субординованих боргових зобов'язань, викладених у пункті 44, і подолання ризику недобросовісності та інших проблем, пов'язаних з конкуренцією.

85. Сумісність таких планів буде оцінена на основі умов, викладених у секції 3. Нотифікуючи план Комісії, держава-член повинна, таким чином, надати детальну інформацію щодо порядку та умов інтервенцій на користь установ-отримувачів.

86. Оскільки ступінь спотворення конкуренції може змінюватися залежно від особливостей установи-отримувача та її позиції на ринку, необхідним може стати індивідуальне оцінювання для забезпечення того, що процес не призводить до надмірного спотворення конкуренції. Таким чином, у рамках схваленого плану заходи щодо надання допомоги кредитним установам, загальна сума активів яких перевищує 3 000 мільйонів євро, необхідно окремо нотифікувати для схвалення.

6.5. Моніторинг

87. Держави-члени повинні надавати регулярні звіти, принаймні щороку, про функціонування будь-якого плану, дозвіл на впровадження якого було отримано відповідно до секції 6.4. Такі звіти повинні також містити інформацію про кожну кредитну установу, яка перебуває у процесі ліквідації відповідно до секції 6.4.

88. Щоб уможливити моніторинг Комісією перебігу процесу впорядкованої ліквідації та його впливу на конкуренцію, держави-члени повинні надавати регулярні звіти (принаймні щороку) про розвиток процесу ліквідації кожного банку, який перебуває у процесі ліквідації, та заключний звіт у кінці процедури припинення діяльності. У певних випадках може бути призначена довірена особа для моніторингу, довірена особа для продажу або обидві довірені особи з метою забезпечення виконання будь-яких умов та зобов'язань, на яких базується дозвіл на надання допомоги.

7. ДАТА ЗАСТОСУВАННЯ І СТРОК ДІЇ

89. Комісія застосовуватиме принципи, викладені в цьому Повідомленні, з 1 серпня 2013 року.

90. Нотифікації, зареєстровані Комісією до 1 серпня 2013 року, будуть розглянуті на основі критеріїв, чинних на момент нотифікації.

91. Комісія перевірить сумісність з внутрішнім ринком будь-якої допомоги, наданої без її дозволу і, таким чином, з порушенням статті 108(3) Договору, на основі цього Повідомлення, якщо ця допомога чи її частина була надана після публікації Повідомлення в *Офіційному віснику Європейського Союзу*.

92. В усіх інших випадках Комісія здійснюватиме перевірку на основі Повідомлень про кризу, чинних на момент надання допомоги.

93. Комісія переглядатиме це Повідомлення, якщо вважатиме за потрібне, зокрема, для того, щоб враховувати зміни в кон'юктурі ринку чи в регулятивному середовищі, які можуть впливати на встановлені ним правила.

94. Повідомлення про банківську діяльність 2008 року втрачає чинність 31 липня 2013 року.

95. Пункт 47 і додаток 5 Повідомлення про знецінені активи вилучити.

96. До Повідомлення про реструктуризацію внести такі зміни:

Перше речення пункту 4 викласти в такій редакції: «Якщо фінансова установа отримала державну допомогу, держава-член повинна подати план реструктуризації для підтвердження чи відновлення довгострокової життєздатності окремих банків без використання державної підтримки».

Покликання 4, яке стосується пункту 4, вилучити.

Третій абзац пункту 7 викласти в такій редакції: «Комісія застосовуватиме основний принцип відповідного розподілу тягаря між державами-членами і банками-отримувачами з урахуванням загальної ситуації у фінансовому секторі».

Пункт 8 вилучити.

⁽²³⁾ Див., наприклад, № 407/10, Схема припинення діяльності банків Данії (ОВ С 312, 17.11.2010, с. 7).

У покликанні 1, яке стосується пункту 21, перше речення викласти в такій редакції: «Див. секцію 6 Повідомлення про банківську діяльність 2013 року».

Пункт 25 викласти в такій редакції: «Будь-яке відступлення від адекватного розподілу тягаря *ex ante*, яке могло бути, як виняток, дозволено до схвалення плану реструктуризації з огляду на фінансову стабільність, необхідно компенсувати шляхом здійснення внеску на пізнішому етапі реструктуризації, наприклад у формі положень про повернення наданих коштів та/або шляхом масштабної реструктуризації, у тому числі додаткових заходів для обмеження спотворення конкуренції».